წელიწადი 2-რე № 15 ორშაბათი 3 ივნისი 1918 წ.

რედაქტორი კატო მიქელაძე

გამომცემელი ინტერპარტიული ქალთა ლიგა.

ხმა ქართველი ქალისა

რედაქციისაგან. კანტორა ღიაა დილის 9 საათ. 3 საათამდე, საღ. 5 ს.—8 საათამდე. ავტორის მიერ ხელმოუწერელ წერილებს რედაქცია არ დაბეჭდავს. რედაქციის მისამართი ქ. ქუთაისი პუშკინის ქ. № 12 სახლი პეიშვილისა შესასვლელი მიშკრიდან ეზოში

ფასი 25 კ. ყოველ კვირეული საპოლიტიკო სამეცნიერო და სალიტერატურო გაზეთი ფასი 25 კ.

თანასწორობა სქესთა წინაშე კანონისა!

საქართველოს დამოუკიდებულება.

„მე წილათა მხვდა მხვედრი მწვავე ძნელად სათმო:
ჩვენს იარებსა და წყლულებში ხელების რევა,
მით წყლულს ვამტკივნებ მე სნეულთა და ამის გამო
შევიძინევი მოძმეთაგან ლანძღვა და წყევა.
მაგრამ არ ვცლი დაფნის გვირგვინს არც მინდა იგი,
დაფნით ლორის თავს ამკობენო, ჰეინემ' ბრძანა'
დეე სხვათ მისცენ ეს დიდება ბევრსა აქვს დინგი—
ლორის თავებით სავსე არის ჩვენი ქვეყანა.“

საქართველოს დამოუკიდებულობა გამოცხადდა. 117 წლის დამონებულს ერს მონობის ჯაჭვი დააწყდა. ქვეყანა სუვერენულ უფლებით შემოიმოსა. რა უნდა იყოს ერისათვის ამაზე მეტად სათმო მნიშვნელოვანი, როგორც თავის საკუთარი ხელმწიფობის მიხწევა, და რა უნდა იყოს იმაზე მწვავე, როცა მის ახლად მოპოვებულ ხელმწიფობას გარეშე მტერი ემუქრება? არაფერი, იმ ერისთავის რომელსაც ღირსეული ცხოვრება სწყურია, იქ სადაც გაღვიძებულია გრძნობა მოვალეობისა თავის ადამიანური ცხოვრებისადმი და ქვეყნის კეთილ დღეობისადმი. ჩვენში კი რას ვხედავთ? არაფერს ამის მზგავს! არც დამოუკიდებულს საქართველოს აღუძრავს ქართველი ხალხის გულში აღფრთოვანება და არც მტრის მუქარას გულის ტკივილი და აღშფოთება. რითი აიხსნება ასეთი ინდეფერენტიზმი თავის საკუთარი ეროვნულ არსებობისადმი [illegible]ართველ ერისა? ნუ თუ ის ხალხი, რომელიც როცა ქვეყანას მტრისგან [illegible]აფრთხე ელოდა, ოდესღაც თავგანწირული დაიძახებდა: „ვინა სთქვა საქართველოზე რა დიდი ლომი კვდებაო“ და თავგამეტებით ეკვეთებოდა მტრის ლაშქარს, რომ თავისი სიგმირით ეგრძნობინებინა შემოსეულ მტრისათვის თავისი ლომური ძალა. დღეს ისე დაკნინდა, ისე სულით დაეცა რომ ძაღლურ ყეფასაც ველარ ბედავს? [illegible]გერმანელები მფარველობას გვპირდებიან, ოსმალები ჩვენ ქვეყანას [illegible]მოსვევით ემუქრებიან საჭიროა [illegible]ამ უცხოელნი მოგვეშველებოდენ ქვეყნის დაცვა, დაიცავით თავისუფალი სამშობლო“ და სხვა, სწერენ ჩვენი ძმების გაზეთებში. ქართველი ხალხი კი ყურსაც არ აპარტყუნებს თითქო ეს სიტყვები არც კი ეხებოდეს მას. მტერი კი თანდათან წინ მოიწევს. ჩვენ არა გვრწამს პრუსიელების ჩვენდამი გულწრფელი მოსარჩლეობა, მაგრამ კიდეც, რომ დავრწმუნდეთ ამაში, არის იმედი რომ ისინი ჩვენ მართლაც მოგვეშველებიან იმ დროს როდესაც ჩვენ დაგვიკარგავს უნარი თავის თავის შველასა!? კაცს მაშინ შველიან [illegible], როცა ის ზეზე იწევს და არა მაშინ როცა მას დამბლა ეცემა. ასე ექცევიან ერსაც. ქართველი ერი კი დღეს დამბლა დაცემულია. რასთვის? მისთვის რომ ქართველ ხალხში ეროვნული გრძნობა 20 წლის განმავლობაში ხელოვნურად ჩაკლეს. მას დღევანდელი საქართველოს დამოუკიდებლობის გამომცხადებელი და გუშინდელი მისი უარმყოფელი მთავრობა, იმას ჩასჩიჩინებდა, რომ „სამშობლო, ეროვნული ინტერესი მღვდლებისა თავადაზნაურთა გამოჭრილი სიტყვებია, შენ ის არ გეხება, შენი საქმე მხოლოდ შენ საკუთარ საქმეზე: „კუჭზე და ჯიბეზე ფიქრი“ო რასაც დიდი ყურადღებით უსმენდენ და უჯერებდენ. ოცი წლის პრაპაგანდა, რასაკვირველია უნაყოფოთ არ დარჩებოდა და დღეს ამ ქვეყნის ყოფნა არ ყოფნის დროს მან ისეთი ნაყოფი გამოიღო, რომელიც თვით აკვირვებთ მის მასწავლებელ პროპაგანდისტებს. დღეს ქართველი გლეხი, თუ რომ სამშობლოს სირცხვილსა და გაჭირვება დალხინებას არა გრძნობს სამაგიეროთ თავის პირად მოგებაზე ერთობ დიდსა ფიქრობს. ყოფილი სახელოვანი მეომარი დღეს ნამდვილი ჩარჩია, რომელიც ერთს კვერცხს ათ მაურად აფასებს და ერთს ფუთს პადის ფქვილს 60 მანეთად. ვერცხლის მოყვარეობამ, ის იმდენათ გაიტაცა, რომ მას ყველასფერი ავიწყდება, თვით ხვალინდელი დღეც. ყოველ დღიური ჩარჩულ ანგარიშით მას არ აგონდება, თუ რა მოელის მომავალში მის ოჯახს, მის ცოლშვილს. ვერცხლის მოყვარეობამ ნავთიერმა ანგარებამ სძლია ყველასა და ყველაფერს ჩვენში.

ასეთი იყო სურვილი ჩვენებური მარქსისტებისა და თუ დღეს ამას ნანობენ სიკვდილის შემდეგ სინანული გვიანღა არის. ათასი „სამშობლო“, რომ იძახონ მათ მიერ გამოფიტულთა გულში არაფერი არ გაიღვიძებს. და ჩვენც ისე ვუცქერით საქართველოს დამოუკიდებლობას, როგორც [illegible] მოვლენას, რომელიც გულში სიხარულისა და სინანულის ერთნაირად [illegible] გვიღვიძებს.

წერილი მეექვსე.

ჩვენ დღეს ნათლად ვხედავთ, თუ რამდენათ თეორიულად აღიარებული ქალთა სწორუფლიანობა პრაკტიკულ ნაბიჯის გადადგმის დროს წინააღმდეგობას ეჯახება. მიუხედავათ ზღაპრული სიძვირისა და ყოველ გვარი გასაჭირისა ქალის შრომა ჩვენ სამშობლოში ძველებურად მიუღებელი რჩება. ქალთა საზოგადო საქმეში ჩაბმას არც ერთი ჩვენში არსებული პარტია ხელს არ უწყობს, რომლის გამო მშიერ ტიტველი ნაწილი ჩვენი სქესისა ვერ უმკლავდება ცხოვრების გაჭირვებას და თეთრ მონათა წრეში სცვივიან. ქართველი ქალებით დღეს ვაჭრობენ, ისე როგორც არასოდეს. ჩვენი სოციალისტები სხვა და სხვა პარტიისა და ფრაქციისა რომელნიც ამდენს სწერენ და ლაპარაკობენ მიწის მუნიციპალიზაციაზე, სოციალიზაციაზე, ფედერატიულ და კონფედერატიულ სახელმწიფოებრივ ფორმაზე და სხვა, კრინტსაც არა ძრავენ ხალხში ქალთა სწორ-უფლიანობაზე, გარდა ლოკონიკური განცხადებისა: „განურჩევლად სქესთა“ და იმასაც არჩევნების დროს წამოისვრიან ხოლმე ამ ფრაზას თავიანთ გაზეთებში. ყველა ამ ფაქტების შემდეგ ჩვენ ვკითხულობთ: ვინ უნდა შეუდგეს ქალთა უფლებისათვის შრომას და ბრძოლას თუ არ ისევ ქალები? ვინ უნდა მიიღოს თავის თავზე მოვალეობა სიბნელეში მყოფ დათა გამოსაფხიზლებლად თუ არა ისევ შეგნებულმა მოწინავე ქალებმა? ვინ რომელმა [illegible] ქალთა ემანსიპაციისამ უნდა უარყოს ქალების მიერ თავიანთი ადამიანური უფლების აღდგენისათვის შრომა მეცადინობა? სხვისი იმედით ვის აშენებია ციხე დარბაზები,— რომელ კლას, რომელ პიროვნებას რომ ქალებს, სოციალისტ მამაკაცების იმედით აეშენდეს?!

ცხადია ყოფილა საჭირო ქალთა კავშირი ქალთა უფლების და ინტერესების დასაცველად. ქალებ[illegible] ჩვენი ნაციონალური დღე[illegible] [illegible] ინტერესი, რომელიც [illegible] განსხვავდება თანამედროვე მამაკაცთა ინტერესებისაგან და ეს ინტერესია დღეისა და აღმზრდელისა რომელიც გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ინტერესი ამ პროფესიონალურ კავშირისა, რომლის საწინააღმდეგო ჩვენს სოციალისტებს არა აქვს რა. სამოქალაქო და ოჯახურ ცხოვრებაში მამაკაცის პრივილეგია იმდენათ თვალსაჩინოა, რომ ძნელი წარმოსადგენია თანამედროვე ზნე დაცემულ ცხოვრებაში მამაკაცებმა თავისი ნებით შეელიონ ამ პრივილეგიას. მათი დღევანდელი ეგოიზმი ერთობ ძლიერია, რომ დაემორჩილოს ის ჰუმანიურსა და რაციონალურს მოსაზრებას. და როცა ჩვენს სოციალისტებს პროფესიონალურ კავშირის სხვა და სხვა ხელოვნებისა და მოსამსახურეთა საწინააღმდეგო არა აქვთ რა და ასეთი კავშირის არსებობას საერთო საქმიდან გამოყოფად არა სთვლიან, რათ აუთვალწუნებიათ ქალთა კავშირი ამ უდიდეს ისტორიულ მომენტში თუ რომ მათ ქალთა ორგანიზაციული ბრძოლით თავიანთ სქესის პრივილეგიის მოსპობა არ აწუხებთ?

ამ კავშირით ქალები ცალკე ქვეყანას ხომ არ ვაშენებთ რომ მამაკაცებს სრულიად გამოვეყოთ და მათი გაჭირვება თუ დალხინება არად მივიჩნიოთ? ჩვენ ჩვენი კავშირით ვგონებ ისევ მამაკაცებში ვაცხოვრობთ, მხოლოდ იმ აზრით, რომ ჩვენი მათთან საერთო ცხოვრება უფრო სამართლიანათ და საკეთილოთ მოეწყოს.

კ. მ.

დამოუკიდებელ საქართველოს!

რა გულით მინდა ვიმხიარულო
და.. ვერვახერხებ, სევდამ დამჩრდილა!
არ ვიცი კიდევ წყვდიადი გვფარავს,
თუ გაგვითენდა მზიანი დილა!..

—

განთავისუფლდი?. ნეტავ ეგ სიტყვა
გულსწრად არ ალხენს, რად არახარებს?
თუ მართალია შავი აჩრდილი,
კვლავ რადად დაძრწის, რად დაგვხარხარებს?!.

—

ირგვლივ ცრემლები უილაჯობის,
ირგვლივ ფერები სამგლოვიარო,
სამხიარულო ტაში დაუკრა,
თუ მწუხარების ცრემლები ვღვარო?.

—

ნეტავ ი მართლა გვმეგობრობს ვინმე,
თუ ჩუმად ჩვენთვის მზადდება დანა?
არ ვიცი ვისი კერძი გახდება
ჩემი სამშობლო, ჩემი ქვეყანა!.

—

რა გულით მინდა ვიმხიარულო,
და.. ვერ ვახერხებ სევდამ დამჩრდილა.
არ ვიცი კიდევ წყვდიადი გვფარავს
თუ გაგვითენდა მზიანი დილა..

საფო მგელაძე.

—

ჟურნალ-გაზეთებიდან

ლენინის აზრი ამიერკავკასიის შესახებ.

ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის წინაშე ლენინმა შემდეგი მოხსენება გააკეთა:

„ოსმალეთში ადგილი ქონდა ხანგრძლივ კონტრ-რევოლიუციონურს მუშაობას კავკასიელ მენშევიკებისას, რომელნიც თავიანთ თავს ს. დ-ებს უწოდებენ და რომლებმაც მათი პოლიტიკის დამარცხების შემდეგ მოიფიქრეს შეიძლებოდა თუ არა ბოლშევიკებთან საერთო ენის გამონახვა. მაგრამ ამ დროს გეგეჭკორის ადგილი დაიჭირეს წერეთელმა ჩხეიძემ და ჩხენკელმა, რომლებმაც ბოლშევიკების გასაჟლეტად ოსმალები მიიწვიეს. ისინი უეჭველად მოიმკიან იმას რაც მოიმკო რადამ მაგრამ უნდა გავიგოთ ისიც, რომ თუ კავკასიის რადას მოსაქმეებმა მიიღეს დახმარება გერმანიის ჯარისა, როგორიც უკრაინას რადამ, ეს ახალ გასაჭირში ჩააგდებს საბჭოთა რესპუბლიკას და დააყენებს მას ახალ ომის აუცილებლობის წინაშე.

ოსმალეთში გარკვეული მდგომარეობა დამყარდა გეგეჭკორის და წერეთლის ბოროტ-მოქმედურ რყევისა გამო, რომლებმაც ჯერ არ იცნეს ბრესტის ხელშეკრულობა და შემდეგ კავკასიის დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს და ისეც არ გვითხრეს, თუ რომელ ტერიტორიაზე ვრცელდებოდა მათი დამოუკიდებლობა. ჩვენ უთვალავი რადიო-ტელეგრამა გავგზავნეთ და შევეკითხეთ: კეთილ ინებეთ და გვამცნეთ რომელ ტერიტორიას თხოულობთ. ეს იყო ამ ერთი კვირის წინ. უთვალავ რადიოტელეგრამაზე ერთი პასუხიც არ მიგვიღია. ამაზე თამაშობს გერმანიის იმპერიალიზმი ეს ნებას აძლევს გერმანიას და ოსმალეთს კავკასიის ერთი ადგილიდან მეორეზე გდავიდენ და განაცხადონ: ჩვენ წავიღებთ იმდენს, რამდენიც შეგვიძლია, ჩვენ არ ვარღვევთ ბრესტის ხელშეკრულობას რადგან კავკასია იმას არ სცნობს და დამოუკიდებელიაო".

საქართველოს დამოუკიდებლობა.

26 მაისს 1918 წ. გამოცხადდა საქართველოს დამოუკიდებლობა.

ამიერკავკასიის სეიმის დაშლა.

26 მაის ამიერკავკასიის სეიმმა თავი დათხოვნილად გამოაცხადა.

საზავო დელეგაცია.

დამოუკიდებელი საქართველოს საზავო დელეგაცია ბათუმში მიემგზავრება ნ. რამიშვილის თავმჯდომარეობით დელეგაციაში შედიან გენ. ოდიშელიძე, გვაზავა და გრ. რცხილაძე.

გერმანია და საქართველო.

გერმანიის მთავრობამ განაცხადა, რომ იგი სცნობს საქართველოს დამოუკიდებლობას, უზრუნველჰყოფს მის საზღვრებს და იშუამდგომლებს ოსმალეთთან და რუსეთთან მოლაპარაკების დროს.

სომეხთა დელეგაცია.

26 მაის ბათუმში გაემგზავრა სომეხთა დელეგაცია ა. ი. ხატისოვის მეთაურობით. დელეგაციაში შედიან მ. ი. პაპაჯანოვი და რ. ი. კარაზნუნი.

ეროვნული საბჭო.

ამიერ კავკასიის [illegible] დამოუკიდებელ საქართველოში ეროვნულმა საბჭომ დაიკავა.

საქართველოს მთავრობის პირველი სხდომა. მთავრობის სხდომაზე 28 მაისს დაადგინეს საქართველოს ეროვნულ ბანკის დაარსების საკითხი სრულის უფლებით გადაეცეს ეროვნულ საბჭოს საფინანსო კომისიას, რომელშიაც მთავრობისგან შევლენ: ფინანსთა მინისტრი გ. ჟურული და მისი ამხანაგი კ. კანდელაკი.

ქართული ლაშქრის შტაბმა წინადადება შეიტანა მთავრობაში აძლიოს ხოლმე მას ოფიციალური ცნობები იმ სამხედრო მოქმედების შესახებ, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე ხდება. სხვა ცნობები სამხედრო მოქმედების შესახებ უნდა იბეჭდებოდეს, როგორც ცალკე ცნობები.

რუსულ კორპუსს წინადადება მიეცეს თავისი ქონება დაუყოვნებლივ ჩააბაროს მთავრობას.

დაადგინეს გამოიცეს ქართული მთავრობის გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა" და მის რედაქტორად მოიწვიოს გაზ. „კავკაზ"-ის რედაქტორი. ქავთარაძე. „კავკაზი" დროებით კიდევ იარსებებს.

სასურსათო მინისტრის ამხანაგად დაინიშნა საბაშვილი.

სამხედრო მინისტრის თანაშემწე გენ. მაიორი გ. ი. კვინიტაძე საქართველოს ლაშქრის მთავარ-სარდლად დაინიშნა, რაც უკვე შეატყობინეს

თეთრი მონა.

სურათი მე 20-ე საუკუნისა.

წარმოდგენა ასეთ ბრწყინვალე პირობებში ლონდონის ნახვისა ერთობ ახარებდა ალმას. ქ-ნმა დავრილმა ამ დროს მოასწრო გამოსვლა, ალმამ კი, რომელსაც სურდა წასვლის წინ სახლში წერილის მიწერა დაუწყო ზარს ძებნა, მაგრამ თვისდა განსაცვიფრებლად ვერსად ვერ დაინახა იგი; მაშინ მან გასწია კარებისაკენ, რომ ვისმესთვის ეთხოვა ქაღალდი და მელანი — მაგრამ კარები გარედან დაკეტილი აღმოჩნდა. სანამ ის რასმეს მოიფიქრებდა შემოვიდა ქ-ნი დავრილი და გამოუცხადა, რომ ცხენები მზად არიან და თანამგზავრები უცდიან მას. ალმას თხოვნაზე რომ მიეცათ მისთვის საწერკალამი სახლში რამდენიმე სიტყვის გასაგზავნათ, — ქ-ნ. დავრილმა უპასუხა, რომ უკეთესი იქნება ამის ჩადენა მაშინ როცა ის ლონდონში მივა. როცა ალმამ ჩაიცვა პალტო დაიხურა ქუდი და დააპირა გასვლა, მან შენიშნა კარებთან მშვენიერად ჩაცმულს ვაჟკაცს.

— ბ. კორკი! — წარუდგინა იგი ქ-ნ. დავრილმა.

კორკმა ქუდი მოიხადა და გაზომა ალმა ხანგრძლივი გამოცდილი თვალით. კიბიდან ამავე დროს ჩამოდიოდა ხმელი საშუალო ხნის ქალი შავტანისამოსში გამოწყობილი სქელი ბლონდით პირზე აფარებული.

— აი კამერისტკაც გრაფინიასი მისის ბრაუნი! — გააცნო ქ-ნ. დავრილმა.

კარიდორის სიღრმეში ალმამ დაინახა იგივე ვაჟბატონი გაფითრებული მკრთალი სახით და ანთებული როგორც ნაკვერცხალი შავი თვალებით. ალმას გული ისეთი შიშმა მოიცვა რომლის მზგავსი მას არასოდეს არ განუცდია. მაგრამ თავის მდგომარეობაზე დაფიქრების დრო არა ქონდა. მისტერ კორკმა გააღო ეკიპაჟის კარი და სთხოვა მას შესვლა, მისის ბრაუნი და კორკი დაჯდენ მის პირდაპირ.

— იყავით კარგათ ჩემო შვილო — დაუძახა მას ქ-ნ დავრილმა. გისურვებ მრავალ ბედნიერებას თქვენ ახალ ცხოვრებაში ლონდონში!

ეკიპაჟი გაქანდა და მძიმე რკინის ჭიშკარი დაიხურა მის უკან.

მთელი გზა ალმას დიდი ყურადღებით და პატივისცემით ეპყრობოდა მისტერ კორკი და მისის ბრაუნი. თუმცა მდივანი არისტოკრატულ ოჯახისათვის ალმას ერთობ ტლანქათ მოეჩვენა, მაგრამ ამ სიტლანქეს ის ფარავდა თავის გულკეთილობით. კორკის სახელოების ღილებზე ალმამ დაინახა იგივე ქალის ბიუსტი სპილოს ძვალში წითელ ფონზე და გადაწყვიტა რომ ყოველ მხარეში ეხლა მოდა იყო ასეთის ტარება.

საღამოს ჩავიდენ ლონდონში. სადგურზე მათ დახვდათ ლაქია, რომელმაც ბაგაჟი გამოიტანა და წაიყვანა ისინი დახურული ეკიპაჟით, რომელშიაც გაბმული იყო თეთრი ცხენები. ერთი საათის მგზავრობის შემდეგ ლონდონის ხალხით გაჭედილ ქუჩებში მეეტლე შეჩერდა მაღალ ქვითკირის კედელთან; ლაქია ჩამოხტა და მოსწია ზარის ბაწარს. ჭიშკარი გაიღო და ალმამ დაინახა გრძელი დაცალკევებული ქუჩა რომლის ორთავე მხრით აგებული იყო ვილები და პატარა ბაღები და თითეული კიბის წინ იდგა ანთებული ფანარი.

ეკიპაჟმა ცოტათ გვერდით შეუხვია და გაიარა, როგორც ანტვერპენში დიდი პარკით და გაჩერდა ფართო შუშის კარებთან. ისინი შევიდენ მშვენიერს ვესტიბულში, რომელიც დაფენილი იყო რბილი ნოხებით, და სადაც ჩამოკიდებული იყო სარკეები და სურათები ძვირფასი ჩარჩოებით. სურათები ხატავდენ ტიტველ ნიმფებს და მოცეკვართ ვაკხანკებს. მეორე სართულში მიყავდა ფართო თეთრი მარმარილოს კიბეს, დაფენილს რბილი ნოხით. ნახევრად ღია კარებიდან ჩნდა ცეცხლით გაჩაღებული დარბაზი, საიდანაც ისმოდა მრავალ ხმოვანი ლაპარაკი, სიცილი, ბოთლებისა და ჭიქების რახუნი.

— დღეს აქ დიდი წვეულებაა, ბევრი სტუმრებია წარმოსთქვა მისტერ კორკმა. — თქვენთვის უკეთესია პირდაპირ ახვიდეთ მაღლა თქვენს ოთახში.

ისენი ავიდენ მაღალ სართულში, გაიარეს კარიდორი დაფენილი რბილი ნოხებით და შეჩერდენ კარების წინ რომელზედაც ეწერა „ლუსი, № 25".

— აი აქ იცხოვრებთ თქვენ — წარმოსთქვა მისტერ კორკმა. ეხლავე მსახური მოვიტანს ჩაის და ყველაზე უკეთესი იქნება დაუმატა მან, თუ თქვენ დაწვებით დასაძინებლათ ასეთი ხანგრძლივი მგზავრობის შემდეგ.

— ალმას შემჩნევაზე რომ მისთვის საჭირო იყო გრაფინიას ნახვა, მისტერ კორკმა უპასუხა, რომ გრაფინია ეხლა სტუმრებთან არის გართული და რომ მას დრო სრულიად არა აქვს. კორკი წავიდა. ალმამ ვერ შენიშნა თუ როგორ გასწია მან დასაკეტი და ამნაირად რომ შიგნიდან კარის გაღება შეუძლებელი ხდებოდა. მან მიიხედ მოიხედა და განცვიფრებული დარჩა გარემოცული სიმდიდრით, რომელიც ეგრე განსხვავდებოდა იმ უბრალო მორთულობიდან, რომელშიაც იგი გაიზარდა.

მრგვალი ოთახი მოფენილი იყო ცეცხლივით წითელი ატლასით, საიდაც მაღლიდან ძირს ეშვებოდა მძიმე ფარდები სისხლივით წითელი ხავერდის ფოჩებით. ჭერიდან იატაკამდე ჩამოშვებული იყო ფართო სარკე პერლამუტრის ჩარჩოში ჩადგმული. დაფაზე მის წინ ეწყო სავარცხლები ვერცხლის ჩარჩოში ჩამჯდარი ჩოთქები, მთელი მოწყობილება ბანკებისა და ფლაკონებისა ათასნაირი დუხებით, პუდრებით და პომადებით. მშვენიერი წითელი ავეჯი, შესანიშნავი მდიდრული აბრეშუმის ბალდახინი ოქროს ზორნებით და ფოჩებით, დიდ პერლამუტის ლოგინზე, რომელიც თავის ფორმით მოგაგონებდათ ვეებერთელა ზოშის სადაფს. ღია ფერის ნოხი თაიგულებით მოქარგული თავისი სირბი-

სომეხთა და მაჰმადიანთა ეროვნულ საბჭოებს.

საკითხი სომეხთა სამხედრო საბჭოს განკარგულებაში 6 მილიონ მანეთის გადაცემის შესახებ გადაეცეს სამხედრო სამინისტროს გადასაწყვეტათ,

საავტომობილო განყოფილება გზათა მიმოსვლის სამინისტროს დაექვემდებარება.

უკეთუ ოსმალეთის ჯარები საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შემოტევას დაიწყებენ, მთავრობამ გადასწყვიტა სასტიკი წინააღმდეგობა გაუწიოს.

ყალბი ფულები.

ამ უკანასკნელ დღეებში თბილისში მრავალი ყალბი ფულები სადდება. 28 მაისს აღმოაჩინეს ყალბი ფულების მკეთებელთა ბინა.

ჩხენკელის მოგზაურობა.

საგარეო საქმეთა მინისტრი ა. ჩხენკელი ნ. ნიკოლაძის ზ. ავალიშვილის, და ახმეტელაშვილის თანხლებით ბერლინში გაემგზავრა.

გერმანული დროშა.

თბილისის სადგურზე ამართულია გერმანული დროშა.

ქართველი ჯარის მთავარ სარდალი

სამხედრო მინისტრის თანაშემწე გენ. კვინიტაძე დანიშნულია ქართველი ჯარის მთავარ სარდლათ.

ახალი ამბავი

✖ **გურიის ფრონტზე.** საგუბერნიო კომისართან მოსული ცნობებით სამტრედიისა და ლანჩხუთის რაიონებში ჯარების სულიერი განწყობილება მშვენიერია. ყველანი საბრძოლველათ იწევენ. ჯარებიც ემატება. ერთსულოვნება დიდია.

✖ **ოზურგეთი.** ხმებია, რომ ჩვენმა ჯარმა ოზურგეთიდან გადარეკა თათრები.

✖ **ტყიბულში.** ამ მოკლე ხანში დაიწყება დიდი მუშაობა ქვანახშირის დასამუშავებლათ. ტყიბულის ქვანახშირის მადაროებს ნაციონალიზაცია უყვეს.

სალამი დამოუკიდებელ საქართველოს.

თავისუფალ საქართველოს ჩემი სალამი და სურვილები: ძმობა, ერთობა, ჭეშმარიტების ძიება, პოვნა!

აი სიტყვები, რომელთაც გიძღვნი, ჩემო სამშობლოვ, აწ დამოუკიდებელო, თავისუფალო! თავისუფალო, მაშ ბედნიერო!

თავისუფალი და ბედნიერი სრულ ქმნილი იყავ, იყავ ლმობიერ, კაცთ მოყვარე, სამართლიანი და ქველი დიდი, ვით თვით დიდია და სხივმოსილნი თავისუფლების ღმერთი ძრიელი.

იყავ ბედნიერ ნუ მოაკლებ ბედნიერებას სხვასაც, გარეშეს. მიეცი ხელი დაჩაგრულს, შეჰქენ კავშირი მოძმეთა შორის და ამ კავშირზედ დაუყვავილე არა მარტოკა სიმძლავრე მკლავის, არამედ ფიქრი სუფთა, აზრი ანკარა, ზნეობის წმინდა ლამპარი მნათი წინ წაიმძღვარე:

სულგრძელობა, რაინდული გულუბრყვილობა, თავგანწირვა სამშობლოსათვის, სიმართლისათვის.

მჰრელ ფარხმალთან და რკინის მკლავთან შეერთდებოდა ოდესღაც შენში ყოველივე ესე სიმდიდრე კაცის ზნეობის სამკაულთ რიგე და თუ დღეს ყველა აღნიშნული მტვერ წაყრილია, დაჟანგებული, გაიბრწყინდეს, გადაახალისე და კვლავ ჩადექი იმ ერთა შორის, რომელნიც მხოლოდ ღირსნი არიან თავისუფლების დროშის ტარების!

ეს არის ჩემი ლოცვა-კურთხევა, ნანატრი, იმედი ჩემი, რომელიც მდევდა ხანგრძლივ სიცოცხლის ტანჯვისა დროსა და ჭირშიაც გამამხნევებდა მოსამკალად უკეთესის მომავლისა!

და დღეს, როდესაც თითქმის აღსრულდა ნატვრა დიდისა, თვალცრემლიანი მუხლს ვიდრეკ შენ წინ ჩემო სამშობლოვ, გეამბორებით ძმებო, შვილებო, შვილიშვილებო, იმედნო, აწმყოს და მომავლისანო, სახელოვანთა წინაპართ შვილნო. აწ აღადგინეთ მამულთან ერთად სახელი მათი, დიდება ერის, სპეტაკი დროშა რაინდის ერის ივერიისა, რაინდულათვე ააფრიალეთ.

ბებია კატო გაბაშვილი.

მოგონებანი ბარონესა ბერტა ფონ-ზუტნერისა.

(1843—1908)

II

ომიანობას დიდათ გულ-გრილად ვიცქეროდი ამ დროს და მის გამანადგურებელ მოვლენას [illegible] მცირე საქმეც კი არა მქონდა. და იმდენათ მაინტერესებდა როგორც ეხლა მაინტერესებს ვულკანიური ამოფრქვევა, რომელიმე მოშორებულ დაუსახელებელ კუნძულზე შუაგულ ოკეანეში. მე ვსთვლიდი რომ რაღაც ნაირ სტიქიათ: მიმაჩნდა იმ ფორმათ, როგორიც მიმდინარეობს კაცობრიობის ისტორიაში და სრულდება ისეთი მნიშვნელოვანი საქმე, როგორიც არის მოვლენა ახალი სახელმწიფოსა, გარჩევა დიპლომატიური დავისა და სხვა. უფრო ნამდვილი რომ ვსთქვა მე სრულიად არ მაინტერესებდა ის.

იმ დროს კიდევ დუნანს დაწერილი არა ჰქონდა თავის წიგნი „სოლფერინო“, და არც სარძიკველი ჰქონდა ჩაყრილი წითელს ჯვარს“. და მუდმივ ზავზე კი ოცნებობდა მხოლოდ ბიკტორ-იუგო, რომლის თავმჯდომარეობით შესდგა საზავო კონგრესი 1849 წ. მაგრამ არავინ ამ კონგრესის შესახებ გარდა შიგ მონაწილეთა არაფერი იცოდა. თითეულ ეპოქას, როგორც თითეულ პიროვნებას აქვს თავისი გარკვეული სფერა აზროვნებისა, რომლიდან ამოსვლა მას უჭირს.

მალე ჩვენ გადავედით ვენაში. და მე უნდა გამოვსულიყავ ცხოვრებაში. ეს კი მიძნელდებოდა რადგან ჩვენ არა გვქონდა დიდი შეძლება. მე ეს დიდათ გულსა მტკენდა და ვფიქრობდი რომ ცხოვრება უსამართლო იყო ჩემთან, მით რომ მისპობდა საშვა-

---

ლით მოგაგონებდათ ახლად აჭრილ ბულ მწვანე ტყის ხავსს.

— სადა ვარ? ნუ თუ მე ვიცხოვრებ ამ ზღაპრულ ფუფუნებაში? გაიფიქრა ალმამ და მოიძრო ქუდი და პალტო. შემოვიდა მოსამსახურე ფოდნოსი ჩაით ხელში ჩუმათ დადგა ის და გავიდა. ალმამ დალია ჩაი თუ არა დასაძინებლად დაწვა.

დილით შემოვიდა ისევ მოსამსახურე ქალი და მისცა სინათლე, რომელიც ჭერიდან გადმოდიოდა, რადგან ეფანჯრო ყრუ კედლები არ უშვებდენ მას.

ალმამ გადახედა მოსამსახურეს, გათეთრებულ ბებერს ყვავილისაგან დაჭმული სახით და პატარა ცბიერი თვალებით. მან შესთავაზა ალმას მიელო ვანა და ატლასების ნაოჭებში გაქრა.

როცა ალმა ჩავიდა თეთრს მარმარილოს ვანაში ის გააბრუა ესენციის სუნმა, რომელიც ვანიდან ამოდიოდა და ამოვიდა თუ არა ვანიდან მან იგრძნო მთელს სხეულში ისეთი სისუსტე, რომ ძლივს ფეხზე გაჩერებას ახერხებდა. ამათ ეძებდა ის ცივს წყალს, პირზე და თავზე დასასხმელად, მაგრამ არსად ჩნდა. შემოვიდა თუ არა წითელ ოთახში მისდა გასაკვირვლად შეამჩნია, რომ მოსამსახურეს გაეტანა მისი ტანისამოსი და ფეხსაცმელი და მნაირად ის იძულებული გახდა კვლავ ლოგინში ჩაწოლილიყო. გაიდა რამოდენიმე საათი შუადღემ ესცვალა სალამო, მაგრამ არავინ არ ოდიოდა არც ტანისამოსით და არც საჭმელით. საბრალო ქალიშვილს უცნაური სევდა შემოაწვა. მან ვერ აეხსნა თუ რას ნიშნავდა ყველა ეს. დაუწყო ზარს ძებნა, მაგრამ არსად არა ჩნდა. კედლები ისეთი სქელი იყო რომ ერთს ხმასაც არ უშვებდა მთლად დაღამდა, ღამემ მოაღწია. უცებ ლამპები აინთო, ელექტრონის სხივებმა ვარდის ფერ აბრეშუმის აბაჟურებში ამოანათა, კარებში და ოთახში უხმაუროთ შემოვიდა ელეგანტურად ჩაცმული ვაჟბატონი და პირდაპირ ლოგინს მიაშურა.

ალმა შიშით თავზარდაცემული შეაჩერდა მის ბელატს თავს, გაფითრებულ გამხმარ სახეს, უსისხლო ტუჩებსა და წვრილს შავს ულვაშებს. როცა ის მიუახლოვდა ლოგინს, ალმა როგორც ტყვია ნასროლი ნადირი წამოხტა... დაიწყო მხეცური აუწერელი ბრძოლა.

რამოდენიმე წუთის შემდეგ ბელატი კაცი სიბრაზით მოღრანჯული სახით გავიდა წითელი ოთახიდან. ჩავიდა ძირს თუ არა მან შეაღო პირველ სართულში კარები კანტორისა, სადაც მისტერ კორკი სიგარასა სწევდა.

—- აგრე უცებ, მისტერ ელბი?— წამოიწია სტუმრის შესახვედრად გაკვირვებული მამასახლისი.

—ის ისეთს ტლინკებსა ყრის და იკაწრება როგორც გარეული კატა!— გულმოსული მოუთხრო ოჯახის მამამთავარს მისტერ ელბიმ.— თამაში ვერაფრად საამური იყო და მე ვარჩიე თავი დამენებებინა მისთვის.

— საკვირველია, ის დღეს მთელი დღე უჭმელი მყავდა,— წაიმოიძახა [illegible]რაზით მისტერ კორკმა. — წარმოდგენაც არ შემეძლო რომ მას კიდევ ამდენი ძალა შერჩებოდა. მაგრამ... მე მას მოვიყვან ჩემს ჭკუაზე.

— თუ თქვენ მას დაიმორჩილებთ მოსალოცავი იქნებით! უპასუხა ცივი სიცილით ბელატმა ვაჟბატონმა.

— თუ თქვენ მოისურვებთ ხვალ მობრძანებას—თვითვე დარწმუნდებით ამაში! წარმოსთქვა მამასახლისმა და სტუმარი გააცილა.

როგორც გაფრთხებული ნადირი ავარდა ის ზევით ალმას ოთახში. ქალიშვილი დონე მიხდილი განცდილი ბრძოლით ლოგინში იწვა.

— თქვენ როგორ ბედავთ აგრე მოექცეთ ჩვენს კლიენტებს!—დაუყვირა მან მუშტის მოღერებით.— განა ჩვენ არ გექცევით თქვენ როგორც პრინცესებს? როგორ ბედავთ თქვენ ჩვენი საქმის გაფუჭებას? ადექი! დაუყვირა მას, სტაცა ბეჭებში ხელი და ჩამოათრია ლოგინიდან. საბრალო შესცქეროდა მას ფართო გაღებული თვალებით: მას არ ესმოდა თუ რას ელაპარაკებოდა ეს კაცი, მაგრამ ის გრძნობდა რომ მის წინ მტერი იდგა. კორკმა ამოიძრო ჯიბიდან ბაწარი რომლითაც მას ხელები წელზე გაუკრა, გადააფარა საბანი და უბრძანა გასვლა, ხელის ჯიკავით გააგდო ის კარებში, მოაბრუნა კარიდორში ლიფტის მიმართულებით შეაგდო შიგ, სადაც თვითვე შეყვა. ლიფტი დაეშვა.

— ვინა ხართ თქვენ, რა გინდათ ჩემგან, სიკვდილის შიშ ქვეშ მყოფი ქალიშვილი დაეკითხა მას.

— თქვენ ეხლავე გაიგებთ!

ლიფტი გაჩერდა. მან ხელის ჯიკავით ჩააგდო ძირს ალმა. ისინი იდგენ ნესტიან სარდაფის კარებთან; მან ამოიღო ჯიბიდან გასაღები გააღო კარები და უბრძანა შესვლა. საბრალო ქალიშვილი წინააღმდეგობას ვეღარ ბედავდა და შევიდა. კორკმა დააჭირა ფოლაქს ხელი და ელექტრონის სინათლემ გაანათა დიდს ცარიელს სარდაფში. შუაში იდგა დაბალი ფართო სუფრა, რომელზედაც იდვა სისხლში დასვრილი ლები. კედელზე სხვა და სხვა ფორმის ღვედები და მათრახები ეკიდა.

— დაწექით! დაუყვირა კორკმა.

— რა გინდა მიყოთ? დაეკითხა მას შეშინებული ქალიშვილი.

— აქ არც დროა და არც ადგილი ლაპარაკისა.

დაწექით!

შიშიდან აკანკალებული ქალი დაწვა სისხლიან ლებზე. მან მოაბრუნა ის ზურგით მაღლა და გაუკრა ხელები სუფრაზე, ჩამოიღო კედლიდან მათრახი დახედა მას და ხელ ახლა ჩამოკიდა, შემდეგ აიღო მოკლე ჯოხი, რომელზედაც მიმაგრებული იყო ტყავის მარყუჟები.

„ეს სჯობია!—წაიბუტბუტა მან კბილების კრაჭუნით,—დადგა ალმას ფეხებთან და... მთელი თავისი ძალღონით დაუწყო ცემა.

— მოწყალეო ღმერთო, დამიფა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლებას უმაღლეს წრეში გარევისას. პატივმოყვარე და ქარაფშუტა ვიყავ მე მაშინ. წარმოიდგინეთ მარტო ის, რომ მე დავეთანხმე ცოლობაზე იმ კაცს, რომელიც 50 წლით ხნიერი იყო ჩემზე.

ერთობ მიძნელდება იმის წარმოდგენა თუ როგორ მოხდა ეს. ვიცი მხოლოდ მე გავხდი დაბრმავებული მისი ვილებითა და კოშკებით და უთხარი „კი". საზიზღარია როცა 18 წლის ქალიშვილი მზადაა მისთხოვდეს ბებერს მხოლოდ მისთვის, რომ მას მილიონები აქვს. რომ ამ საქციელს ვუწოდოთ ნამდვილი სახელი უნდა ვსთქვათ, რომ ის თავსა ყიდის.

რასაკვირველია მე რომ რომანს ვსწერდე არ მოუთხრობდი მკითხველს ჩემი გმირის ასეთს ეპიზოდზე, თუ რომ ვისურვებდი მას გამოეწვია სიმპატია. მაგრამ მე რომანს კი არა ვსწერ, არამედ თავგადასავალს ცოცხალი ადამიანისას, რომელზედაც მე უფრო ნაკლები პასუხისმგებელი ვარ, ვიდრე ჩემი საკუთარი ფანტაზიის წარმოშობაზე. გამოგონებულს გმირს ხომ ისე უნდა ექცეოდა ცხოვრებაზე როგორც ეხლა ვუცქერი მე. 18 წლის ბერტა კინსკია,—თუმცა მე თვითა ვარ ის—წარმოადგენს თავისთავად ჩემთვის გაუგებარს ადამიანს, რომელიც სცოცხლობს მხოლოდ ჩემს მოგონებაში.

ასე თუ ისე მე მივეცი მას ჩემი თანხმობა და გავხდი ოფიციალურად საცოლე ამ ბებერი კაცისა. მე ვღებულობდი მისგან საჩუქრებს, გამოვდიოდი საზოგადოებაში, როგორც მისი საცოლე, მაგრამ ერთ მშვენიერ დღეს ყველაფერი ეს გაქრა როგორც საპნის ფუშტი. და სრულიად უბრალო მიზეზისა გამო. ეს სასაცილოა მაგრამ ეს ფაქტია.

მას, როგორც საქმროს ერთს დღეს მოესურვა ეკოცნა ჩემთვის, მას ჰქონდა ამის უფლება. მაგრამ ამ შემთხვევამ ისეთს აღშფოთებაში მომიყვანა, რომ მე თავგანწირვით დავიყვირე და გული შემიწუხდა. შემდეგ რამოდენიმე დღე ვსტიროდი და ერთი ხმით ვიძახდი: „არა და არა". არ შემიძლია, სულ არ შემიძლია უკეთესია მოვკვდე".

დედა, დეიდა, აპეკუნი უაღრესათ განცვიფრებული იყვნენ. მაგრამ მაინც „მშვენიერი სიზმარი" მილიონებზე გაფრინდა. და მთელს ამ ისტორიას ბოლო მოეღო. მეორე ზაფხული ჩვენ გავატარეთ ბადენში ვენის ახლო სადაც დედა ჩემმა იყიდა პატარა ვილა.

ეს იყო მხიარული, ნორჩი ზაფხული მუსიკით, ცეკვით და დაუსრულებელი სეირნობით. ზამთარი რომელიც მოყვა მას ისეც მხიარული იყო. ჩვენ ის გავატარეთ რომში სადაც მე ყველაზე ნაკლებ მაინტერესებდა ვატიკანი და ფორუმი. განსაკუთრებით მაინტერესებდა მონტენჩიო მისი ელეგანტური კორსოთი, თეატრებით. ოპერით, ბალებით და საღამოებით, რომელიც განუწყვეტლივ ერთი მეორეს მისდევდა უმაღლესი წრის პალაცოში რომაელთა არისტოკრატებისა და ავსტრიის კოლონიის სალონებში. მხოლოდ რამოდენიმე წლის შემდეგ შევიგნე ჭეშმარიტი აღფრთოვანება ამ ანტიკური ნიადაგისა, ის საიდუმლო ალტაცება, რომელსაც განიცდის ყოველი მოაზროვნე ადამიანი რომში. ღმერთო, როგორი სულელი და ქარაფშუტა იყო ეს ბერტა კინსკი!

აქაც ერთი ბებერი ნეაპოლიტელი თავადი ისე ხანგრძლივად გვიჩვენებდა თავის პალაცებს და ვილებს კაპოდიმონტში სანამ არ შემთავაზა ყველა ისენი თავის გულთან ერთად. მაგრამ მე უკვე გაკვეთილი მიღებული მქონდა ბებერი გულიდან და გადაჭრით უარი ვყავ იგი.

მახსოვს რომ 25 წლის ვაჟი ჩემი ბებერი რაინდისა მე გაცილებით უფრო მომწონდა და შესაძლებელია რომ მას გაეკეთებინა ჩემთვის ასეთი წინადადება, ჩემი პასუხიც სხვანაირი იქნებოდა.

რომის შემდეგ ჩვენ დავბრუნდით ბადენში და შემდეგი ზამთარი გავატარეთ ვენეციაში.

ვენეცია ეგ მშვენიერი, საიდუმლო დედოფალი შევიგნე ვიგრძენ გაცილებით გვიან. ამ დროს ბერტა კინსკისათვის, უმთავრესი მნიშვნელობა ჰქონდა ბალებს საღამოებს და მხიარულს კარნავალებს.

ზაფხული 1864 წ. სავსეა ჩემთვის ცოცხალი მოგონებით და აქვს კავშირი მთელ ჩემს შემდეგ ცხოვრებასთან; ის ჩვენ გავატარეთ გამბურგში. აქ მე გავიცანი მრავალი საინტერესო პირი, რომელთა შორის უფრო მეტად საინტერესო იყო ნაცნობობა შემდეგ მეგობრობაზე გადასული მეგრელიის კნეინასთან-ეკატერინე დადიანთან, ყოფილი დედოფალი პატარა მეგრელიისა კავკასიაში, რომელიც დღეს გადასულიყო რუსეთის საკუთრებათ. თავის შვილების აღსაზრდელათ ის ცხოვრობდა ევროპაში ხან პეტერბურგში და ხან პარიზში, ზაფხულს კი ჩვეულებრივ ატარებდა გამბურგის კურორტზე. როგორ მოხდა ეს არ ვიცი, მაგრამ მას ძრიელ ჩქარა შევუყვარდი მე და არც მიშორებდა თავიდან.

აქ მე ერთხელ ვნახე რუსის მეფე ალექსანდრე მეორე. ის თავის ადიუტანტით დასეირნობდა პარკში. დაიხა კნიინა თუ არა მივიდა მასთან რაინდულად ეამბორა ხელზე და რამოდენიმე ხანს ისეირნენ ერთად.

აქ მე პირველად ვნახე ხელოვნების დედოფალი—ადელინა პატი და მე ვფიქრობ, რომ ერთისა და მეორეს შეხვედრით ბერტა კინსკიმ გამოიტანა მხოლოდ ერთი შთაბეჭდილება: აღტაცება ძლევამოსილობისადმი. ასეთი იყო ბერტა კინსკი და მე მისთვის არა ვარ პასუხისმგებელი, რადგან ვიმეორებ რომ მე არა ვსწერ რომანს.

ამავე ეპოქასთან აქვს დამოკიდებულება ცნობის მოყვარე ეპიზოდს ბერტა კინსკის შეყვარებას კნეინა მეგრელიის ძმის წულისა გერაკლი გრუზინსკისა. ის იყო დაახლოვებით 40 წლის ვაჟკაცი, საშვალო ტანის არისტოკრატიული მოხდენილი ელეგანტური სახისა, შავი ულვაშებით მჭრელი გამომხატველი პროფილით და უცნაური სევდიანი თითქმის დაღვრემილი სახით.

მართალი რომ ვსთქვა არა მარტო მისი სიმდიდრე და დიდი გვარი მიტაცებდა, აგრეთვე კიდევ უფრო მეტად ის „მსოფლიო სევდა", რომელიც იხატებოდა მის სახეზე. ის იყო შთამომავალი ქართველი მეფეებისა და მეგონა, რომ მთელი სევდა და მთელი ტანჯვა მისი მშვენიერი სამშობლოსა იხატებოდა მის სახეზე. მეგონა, რომ ის მზათ იყო ჩემი გრძნობების საპასუხოთ, მაგრამ სრულიად მოულოდნელად ერთს მშვენიერ დღეს წავიდა. იყო ეს ოცნება ქალიშვილური გულისა თუ შთამომავალი ქართველთა მეფისა გაექცა სიყვარულს, რომელიც ემუქრებოდა მას, ეს მე დღესაც არ ვიცი. მაგრამ კარგათ მახსოვს თუ როგორ ვიტანჯებოდი და ვსტიროდი,—ერთი სიტყვით ჩავდიოდი მას, რასაც ჩადიდენს შეყვარებული ქალიშვილი.

მალე ერთი მუსიკის პროფესორის შეხვედრამ, რამოდენიმე წლით სრულიად სხვა გზისკენ მიაბრუნა ჩემი ცხოვრება.

ბერტა კინსკი იმდენათ პატივმოყვარე იყო რომ უმთავრეს ბედნიერებათ მიაჩნდა ბრწყინვალება, სიმდიდრე და ძლევამოსილობა. ამ მუსიკის პროფესორმა მოისმინა ჩემი სიმღერა და მიწინასარმეტყველა დიდებული მომავალი [illegible] რომ მე ვიყავი მეორე ადელინა პატი და რომ უფლება არა მაქვს დავმარხო ჩემი ნიჭი მიწაში.

საინტერესოა მხოლოდ ის რომ მე ვსთვლიდი ამას „დიდ მნიშვნელოვანათ" და შევსძელი საკვირველი განვითარება ენერგიისა. მთელი დღეებით ვარჯიშობდი გამებზე, ვიმღეროდი, დაუსრულებლად. თითქმის უარვყავი საზოგადოება. და მთლიანათ ვეძლეოდი მას რაც ჩემ წინ აგრე დიდ მნიშვნელოვანათ ამართულიყო.

მთელი წლის განმავლობაში მუსიკის შეუპოვარი შესწავლის შემდეგ ჩვენ—მე და დედა ჩემმა გარდავსწყვიტეთ მივვემართა გამოჩენილ მუსიკის მასწავლებლისათვის ჩემი ხმის შემდეგი გაუმჯობესობისათვის· ჩვენი ამორჩევა შეჩერდა ცნობილი მომღერალი ქ.ნ. ვიარდო გარსიაზე. ის ამ დროს იმყოფებოდა ბადენ-ბადენში. მაგრამ საკითხი ერთობ სერიოზული იყო, რადგან ვიცოდით, რომ ქ-ნი ვიარდო აძლევდა გაკვეთილს მხოლოდ მათ, ვისაც დიდს ტალანტს შეამჩნევდა. ეგზამენი ახლოვდებოდა. მე მეშინოდა, როგორც ბავშს და როცა კარები გაიღო და ჩემს წინ წარმოსდგა ელეგანტი მანდილოსანი 40 წლისა ულამაზო მაგრამ ერთობ საინტერესო სახით. ვიგრძენი იმ დროს რაღაც ყელში მიჭერდა და ვგრძნობდი რომ სამარცხვინოთ ჩავიჭრებოდი ეგზამენზე. ასედაც მოხდა. ვიარდომ ვერ ნახა ჩემში დიდი ტალანტი და დასთანხმდა მოეცა ჩემთვის გაკვეთილი მხოლოდ მისთვის რომ, მას დედა ჩემმა სთხოვა, რომელიც არწმუნებდა მას, რომ მისი ქალიშვილი შეკრთა და ამისათვის მის ხმას არა აქვს ჩვეულებრივი ბგერა. მაგრამ მე უარ-ვყავი გაკვეთილები და მას შემდეგ არც არასოდეს მინახავს ვიარდო.

(შემდეგი იქნება)

რე! კვნესოდა საბრალო მსხვერპლი:—დედა, მამა! მიშველეთ, შემიბრალეთ!.

თითეულ დაკვრაზე ჯალათი უფრო და უფრო მხეცდებოდა... მთელი სხეული ქალიშვილისა ღრმა ჭრილობით აიფუთქა. თითეულ ახალ დაკვრაზე სისხლი ასხურებდა. ბოლოს მან დაკარგა გრძნობა და ხმას არ იღებდა*).

(შემდეგი იქნება).

—

*) იმ ეპოქაში სადაც ასეთი მოვლენა ძოველ ქვეყანაში ხდება, ქალებს გვიქადაგებენ პროსტიტუციის დამცველი თანამედროვე სოციალისტები: „ჩვენთან პარტიაში იმუშავეთ რა საჭიროა ქალთა კავშირი და ქალთა ორგანიზაციები. პროსტიტუციას სოციალიზმამდე ვერ მოსპობთ და ტყვილა თავს ნუ იწუხებთო. მათ რა ენაღვლებათ ქალების წამება?! მაგრამ სირცხვილი იმ ქალებს, რომლებიც თავიანთ თავს შეგნებულად სთვლიან, პროლეტარიატის დიქტატურაზე ოცნებობენ და იღვწიან, ამავე დროს კი პროსტიტუციის რეგლამენტაციას ურიგდებიან და თავისი სქესის ასეთს ტანჯვა დამცირებას გულცივი თვალით უცქერიან. სხვისი მაცხონებელი თავს წაიწყმენდსო, ასეთს ქალებზე ითქმის. ძირს მაიმუნობა! გაუმარჯოს ქალთა ემანსიპაციისათვის თავგანწირულ მებრძოლ ქალებს. გაუმარჯოს მილიტანტურ სუფრაჟიზმს.

რედ.

დამკვირდი

თუ რომ გსურთ ვაჟები გახდნენ დიადი და კეთილნი დაასწავლეთ ქალებს თუ რაში მდგომარეობს დიდებულობა.

რუსო

კარგი ქალები ყოველთვის კარგს ვაჟკაცზე უკეთესია.

ნაპოლეონ I.

მოგვეცით ჩვენ უკეთესი დედები და ჩვენც გავხდებით უკეთესი ხალხი

ჟან—პოლ—რიხტერი.

ქალების მოქმედება ყოველთვის მოახდენს სულიერად გამაკეთილშობილებელს გავლენას ცალკე პიროვნებაზე.

შატო ბრიანი.

თანხმობა მთელი კაცობრიობისა შესახებ ქალთა მონობისა ამტკიცებს მხოლოდ მონობის ხანგრძლივობას, ამისათვის დაბეჯითებითი საჭიროება მოითხოვს ვიფიქროთ მათ განთავისუფლებაზე.

ლევუვა.

სტამბა „ძმობა" პუშკინის ქუჩა სახლი გოკიელოვისა.